

ДЕЙВИД МОРЕЛ ПРЕКРАСНАТА НЕПОДСТРИГАНА ГРОБИЩНА КОСА

Превод от английски: Иван Атанасов, 2001

chitanka.info

След смъртта на Мат през юни 1987 година рухнах. Напрежението да наблюдавам ден след ден, месец след месец, неговото мъчително отпадане, беше отслабило онази част от мозъка ми, която контролира стреса. Прекъсвачът излезе от строя. Без значение какво се опитвах да правя — да се разхождам, да гледам телевизия, да чета, да ям — тялото ми постоянно бе в критично състояние. Химикалите на стреса циркулираха безпрепятствено в мен. Паниката методично ме обхващаше. Мозъкът ми се гърчеше, сърцето ми препускаше лудо и единственото, което можех да правя, бе да лежа по гръб и да гледам втренчено в тавана.

Постепенно, благодарение на любовта на моето семейство и приятелите ми, започнах да изплувам от мрака. Но тригодишната пауза между издаването на „Съюзът на мрака и мъглата“ и „Петата професия“ през 1990 напомняше на черна дупка, която едва не ме погълна. Отне ми доста повече време, докато се върна към разказите. Необичайната техника, използвана в следващата новела, отговаря на психическото състояние, в което се намирах. Ако някога сте посещавали курс по белетристика, знаете, че има три основни гледни точки: първо лице, ограничено трето лице и всезнаещо трето лице. Всяка от тях притежава плюсове и минуси. Обаче съществува и четвърта гледна точка, която почти никога не се използва заради нейните ограничения — второ лице. Вместо като „аз“ или „той“ и „тя“ авторът води разказа като „ти“. „Това е нетрадиционен и проблематичен подход, но защо да не се опита? — помислих си аз. — Само веднъж. Да наруша табуто.“ За да добавя още към липсващата конвенционалност, реших да използвам сегашно време. Но с определена цел. В крайна сметка начинът, по който е разказана една история, трябва да има нещо общо с темата. Тук главният герой е толкова потресен от това, което е преживял, че се чувства отделен от себе си и мисли за себе си като „ти“. В неговия разстроен разсъдък миналите ужаси постоянно се повтарят в сегашно време. „Прекрасната неподстригана гробищна коса“ получи наградата на „Асоциацията на писателите на ужаси“ за най-добра новела за 1991 година.

* * *

Независимо от дъжда ти отново си отишъл на гробището, без да обръщаш внимание на студените пориви на есенния вятър, който бие косо под наведения ти чадър, и на мокрите мръсни листа, които той запраща в подгизналите ти панталони и обувки.

Два гроба. Потреперваш и с премрежени от сълзите очи поглеждаш към прясно наредените чимове. Няма надгробни плочи. Ще ги има чак след година. Но ти си представяш какви ще бъдат надписите: рождениите дати ще са различни, а датата на смъртта — Господ да ти е на помощ! — една и съща. Саймън и Естър Уайнбърг. Твоите родители. Мълчаливо мълвиш еврейските молитви, които рави Голдстайн каза на погребението. Изгубваш самообладание, обръщаш се и тръгваш с натежали крака към мократа от дъжда кола, хвърляш чадъра на седалката до теб, натискаш копчето на парното и се опитваш да овладееш треперещите си ръце и някак да потиснеш издуващата гърдите ти ярост и болката, която е сковала сърцето ти.

С подути от плач очи, успяваш да се върнеш в дома на родителите ти — имение край езерото Мичиган, на север от Чикаго. Голямата къща изглежда призрачна и празна без своите обитатели. Пресичаш огромния вестибюл и влизаш в кабинета, облицован с дъбова ламперия. Едната стена е запълнена с книги, другата — с фотографии на твоя скъп баща, който се здрависва с местни и национални държавници, и дори с президента. Когато сядаш зад масивното бюро, за да продължиш със сортирането на документите на баща си — последните, тези от банковия сейф на родителите ти, — жена ти се появява на вратата с чаша кафе. Тя се обляга на стената и се намръщва, както направи и когато ти се подчини на постоянния и толкова силен импулс да се върнеш — *отново* — на гробището.

— Защо? — пита тя.

Вдигаш глава от документите и я поглеждаш накриво.

— Не е ли очевидно? Изпитвам нужда да бъда с тях.

— Не това имах предвид — казва Ребека. Тя е на четирийсет и девет, висока, тъмнокоса, с тясно лице и замислени очи. — А цялата работа, която вършиш. Всички тези документи и срещи. Всички телефонни разговори. Не можеш ли да си дадеш почивка? Изглеждаш ужасно.

— А как, по дяволите, трябва да изглеждам? Гръдният кош на баща ми бе смазан. Главата на майка ми бе... Пияното копеле, което е

блъснало колата им, се е отървало само с няколко шева.

— Нямах предвид това — повтаря Ребека. С треперещи ръце тя повдига чашата кафе към устните си. — Не изкарвай съчувствието ми обвинение. Имаш *всички* основания да изглеждаш ужасно. Достатъчно лошо е да загубиш *един* родител, да не говорим и за *двамата* наведнъж, а и начинът, по който умряха, бе... — Тя тръсва глава. — ... скверен. Но това, което правиш, твойт натрапчив импулс да... Страхувам се, че се пресилваш и накрая ще рухнеш. Не се самоизмъчвай. Баща ти е определил изпълнител на завещанието си — един напълно компетентен юрист от кантората му. Остави човека да си върши работата. Признавам, че си чудесен адвокат, но точно сега е време да оставиш някой друг да поеме грижата за това. За бога, Джейкъб — и ако не заради Бог, то заради мен, — дай си малко почивка!

Въздъхваш, защото знаеш, че тя ти мисли доброто и иска само най-полезното за теб. Но Ребека не разбира, ти *имаш* нужда да бъдеш зает, да се разсейваш и с най-незначителните дреболии, за да не превъртиш от сблъсъка с огромния ужас от загубата на родителите ти.

— Почти приключвам — казваш. — Остават ми само няколко документа от банковия им сейф. После ти обещавам, че ще се опитам да си почина. Една вана ми звучи... Господи, още не мога да повярвам... колко много ми липсват. Налей ми чаша скоч. Мисля, че нервите ми се нуждаят от спиртосване.

— И аз ще изпия един с теб.

Докато Ребека пресича кабинета, за да отиде до барчето за алкохолни напитки, ти поглеждаш към следващия документ: избелелият ти акт за раждане. Поклащаш глава.

— Татко е пазел *всичко*. Ама че книжен плъх! — В гласа ти се долавя горчивина, гърлото ти се свива от вълнение. — Ето защо е така трудно да се оправи имуществото му. Не можеш да определиш кое е важно, кое е сантиментално и кое е просто...

Хвърляш поглед на следващия документ, понечваш да го оставиш настрана, поглеждаш го повторно, смръщваш вежди и прошепваш: „Господи!“ Дъхът ти секва.

— Джейкъб? — Жена ти, която тъкмо налива скоча, се обръща, оставя бързо бутилката и се втурва към теб. — Какво не е наред? Лицето ти. Изглеждаш сив като...

Продължаваш да се взираш в документа, имаш чувството, че някой те е ударил в слънчевия възел и ти е изкарал въздуха. Ребека се навежда над теб, докосва лицето ти. Преглъщаш и успяваш да възстановиш дишането си.

— Аз...

— *Какво?* Джейкъб, кажи ми. За какво става дума?

— Трябва да има някаква грешка. — Посочваш с пръст документа.

Ребека бързо го прочита.

— Не разбирам. Пълен е с юридически термини. Жена, която обещава да даде двете си деца за осиновяване, такъв ли е смисълът на това?

— Да. — Трудно ти е да говориш. — Виж датата!

— Петнайсети август, хиляда девестотин трийсет и осма.

— Седмица преди рождения ми ден. Същата година. — Гласът ти звучи дрезгаво.

— И какво от това? Просто съвпадение. Баща ти се занимаваше с всякакви съдебни дела, навярно и с осиновявания.

— Но той нямаше да запази някаква служебна клетвена декларация при *личните* си книжа в *личния* си банков сейф. Виж най-отдолу на страницата, погледни мястото, където е заверена от нотариус!

— Редуут Поинт, Калифорния.

— Точно така. А сега виж моя акт за раждане! Мястото на раждане е...

— Редуут Поинт, Калифорния. — Гласът на Ребека заглъхва.

— Все още ли мислиш, че е просто съвпадение?

— Трябва да е така. Джейкъб, ти беше под голямо напрежение, но с *това* не бива да се натоварваш. Знаеш, че не си осиновен.

— Знам ли? *Откъде?*

— Ами това е...

Махваш нетърпеливо с ръка.

— Искам да кажа, че е нещо, което човек приема като даденост — допълва жена ти.

— Защо?

— Защото иначе родителите ти щяха да ти кажат.

— *Защо?* Ако не се е налагало, защо биха поели риска да ме шокират? Не е ли било по-добре за тях да не зачекват този въпрос?

— Чуй ме, Джейкъб. Оставяш въображението да вземе връх над разума ти.

— Може би. — Изправяш се. С несигурни крачки отиваш до барчето и досипваш питиетата, които Ребека бе започнала да приготвя.

— Може би. — Отпиваш един пръст от чашата. Силната напитка опарва гърлото ти. — Но не ще знам със сигурност, нали? Освен ако не открия защо баща ми е запазил тази клетвена декларация за осиновяване при личните си документи и как се е случило така, че съм роден една седмица по-късно, и то на същото място, където жената я е подписала.

— И тогава? — Ребека потрива чело. — Не разбираш ли? Няма никаква разлика! Родителите ти те обичаха! *Ти ги* обичаше. Да допуснем, че по някаква, един господ знае каква, вероятност твоите подозрения се окажат верни. Какво ще промени това? То няма да намали скръбта ти. Няма да засегне цял един живот, изпълнен с любов.

— Може да засегне много неща.

— Слушай, довърши си скоча. Петък е. Все още имаме време да отидем до синагогата. Ако някога си имал нужда да укрепиш духа си, то това е сега.

Измъчван от терзания, изпиваш третото си питие.

— Погледни отново тази декларация! Жената се съгласява да даде за осиновяване две бебета. Ако съм бил осиновен, това означава, че някъде там имам сестра или брат. *Близнак*.

— Напълно чужд за теб. Джейкъб, да бъдеш брат или сестра е нещо повече от биологична връзка.

Стомахът ти се свива от отвращение, когато поглъщаш последната глътка от скоча си.

— Прочети по-внимателно декларацията! Виж най-отдолу документа! Името на жената.

— Мери Дънкан.

— Шотландка.

— Е, и? — пита Ребека.

— Да отида в синагогата? Помисли си. Някога да си чула шотландец да е... Може да се окаже, че не съм еврейин по рождение.

Естествено увисналите бузи на чичо ти се изопват от смущение.

— Осиновен? Какво, по дяволите, те е накарало да мислиш...

Сядаш до него на дивана в хола му и обясняваш, показвайки му документите.

Сбръчканото му от възрастта чело се набръчква още повече. Той поклаща олисялата си глава.

— Съвпадение.

— Така твърди и жена ми.

— Тогава я послушай. Чуй ме, Джейкъб, ние с баща ти бяхме толкова близки, колкото могат да бъдат само двама братя. Нямахме тайни един от друг. Никой от нас никога не е предприемал нещо важно, без първо да се посъветва с другия. Когато Саймън — дано почива в мир — реши да се ожени за майка ти, го обсъди с мен доста преди да каже на родителите ни. Повярвай ми, ако той и Естър бяха планирали да осиновят дете, *щяха да ми кажат*.

Издишаш дълго съдържания въздух, иска ти се да му повярваш, но те измъчват съмнения.

— Тогава защо...? — Слепоочията ти пулсират.

— Кажи ми, Джейкъб.

— Добре, да предположим, че е съвпадение фактът, че тези документи бяха в личния сейф на родителите ми. Да допуснем, че те нямат нищо общо. Но защо? Доколкото знам, татко винаги е живял тук, в Чикаго. Никога преди не съм се замислял за това, но защо не съм роден тук, а в Калифорния?

Чичо ти се мъчи да се съсредоточи. Уморен от усилието, свива рамене.

— Беше толкова отдавна. Хиляда деветстотин... — Той се взира през очилата си в акта ти за раждане. — ... трийсет и осма. Толкова много години! Трудно ми е да си спомня. — Млъква. — Баща ти и майка ти много искаха да имат деца. *Това* си спомням. Но колкото и да опитваха... Да, те бяха страшно обезкуражени. После един следобед той дойде сияещ в офиса ми. Каза да си тръгна по-рано. Имали сме повод за празнуване. Майка ти била бременна.

При мисълта за родителите ти и колко много ти липсват потръпваш от мъка. Въпреки че преглъщаш сълзите си, не можеш да се сдържиш да не кажеш:

— Това все още не обяснява защо съм роден в Калифорния.

— Ще стигна и до него. — Чичо ти потърква сбръчканата си брадичка. — Да, започнах от... Хиляда деветстотин трийсет и осма. Най-лошото на Депресията бе отминало, но времената още не бяха добри. Баща ти каза, че за бебето, което ще се роди, трябва да спечели повече пари. Смяташе, че Калифорния — Лос Анджелис — предлага по-добри възможности. Опитах се за го разубедя. „След една година — казах му — Чикаго ще излезе от задънената улица.“ Освен това щеше да му се наложи да получи разрешително, за да работи като адвокат в Калифорния. Но той настоя. И разбира се, аз се оказах прав. Чикаго скоро излезе от кризата. Нещо повече, стана така, че баща ти и майка ти, които не се интересуваха от Лос Анджелис, шест или седем месеца по-късно се върнаха тук, веднага след твоето раждане.

— Това все още не...

— Какво?

— Лос Анджелис не е Редууд Поинт — казваш ти. — Никога не съм чувал за това място. Какво са правили родителите ми там?

— О, това ли? — Чичо ти повдига редките си побелели вежди. — Няма никаква тайна. Редууд Поинт беше курорт на крайбрежието. През август в Лос Анджелис беше нетърпимо горещо. Тъй като приближаваше терминът на майка ти, баща ти реши да я заведе някъде, където да не я тормози горещината, близо до океана, където морският бриз щеше да ѝ даде възможност да се чувства по-добре. Така че заминаха в нещо като ваканция и ти се роди там.

— Да — казваш ти. — Напълно логично. Нищо мистериозно. Освен... — Махваш с ръка към масичката за кафе. — Защо баща ми е запазил тази декларация за осиновяване?

Чичо ти вдига отчаяно ръце, нашарени със старчески петна.

— Добре. Предполагам, че е имал късмет да свърши някоя юридическа услуга, докато е бил в Редууд Поинт. За да може да плати престоя на майка ти в болницата и хонорара на лекаря. Когато се е върнал в Чикаго, може някои от служебните документи да са се смесили с личните му книжа. По една случайност всичко, свързано с Редууд Поинт, е било в един пакет.

— И баща ми никога не е забелязал грешката, независимо колко пъти е преглеждал личния си сейф? Трудно ми е да повярвам...

— Джейкъб, Джейкъб. Миналия месец ходих да видя личния си сейф и намерих в него съкровищна облигация^[1], която дори не си

спомням да съм купувал, камо ли да съм прибирал в сейфа си. Случват се и недоглеждания.

— Баща ми беше най-организираният човек, когото съм познавал.

— Господ знае, че го обичах и че ми липсва. — Чичо ти прехапва бледата си долна устна и диша мъчително, обхванат от вълнение. — Но той не беше безупречен, а и животът не е подреден. Вероятно никога няма да узнаем как този документ се е оказал при личните му книжа. Но едно нещо знам със сигурност и можеш да разчиташ на това. Ти си родно дете на Саймън и Естър. Не си осиновен.

Заледан в пода, кимваш.

— Благодаря ти.

— Няма нужда да ми благодариш. Просто си иди вкъщи, почини си и спри да мислиш толкова много. Случилото се с родителите ти беше шок за всички нас и дълго време ще чувстваме липсата им.

— Да — съгласяваш се ти, — дълго време.

— А Ребека? Как се...

— Като мен. Все още не може да повярва, че са мъртви.

Чичо ти стиска ръката ти с костеливите си пръсти.

— Не съм виждал никой от вас от погребението насам. Важно е семейството да бъде сплотено. Защо не дойдете у нас за медената питка на Рош Хашана^[2]?

— Бих искал, чичо, но за съжаление ще бъда извън града.

— Къде ще ходиш?

— В Редууд Поинт.

Най-голямото летище в близост до мястото, към което си се насочил, е в Сан Франциско. Наемаш кола и тръгваш по крайбрежието на юг, минавайки край Кармел и Биг Сър. Зает с мислите си, едва забелязваш суровия пейзаж: брулените от вятъра ели, назъбените скали, белите гребени на вълните, които се разбиват с грохот в брега. Питаш се защо просто не се обади по телефона на властите в Редууд Поинт да им обясниш, че си адвокат в Чикаго и искаш информация, която ти е нужна за уреждане на имуществени въпроси, свързани с наследство. Защо чувстваш вътрешна потребност да изминеш целия този път до някакво градче — толкова малко, че го няма в географския атлас на Хамънд и местоположението му може да се установи

единствено на огромната карта в Чикагската библиотека? Защо изобщо си правиш труда? И жена ти, и чичо ти бяха настояли да не се занимаваш с това. „Не си осиновен — уверяваха те те, — а и да си, какво ще промени това?“

Отговорите те притесняват. Първо, може да имаш сестра или брат близък и сега, когато загуби родителите си, изпитваш остра нужда да запълниш вакуума от тяхната липса, като откриеш неподозиран член на семейството си. Второ, страдаш от синдрома на средната възраст, но не в общоприетия смисъл на думата. Фактът, че си живял в неведение всичките тези години и вероятно никога е нямало да узнаеш за истинските ти родители, те прави несигурен в своята самоличност. Да, ти обичаше родителите си, които познаваше, но адът на настоящата несигурност те кара отчаяно да се стремиш да откриеш истината, каквато и да е тя, така че или да отхвърлиш възможността, че си осиновен, или да приемеш факта, че си. Защото тази несигурност те влудява, а новият стрес удвоява скръбта ти. И трето, най-важната причина — неистовият страх за своята народностна и верска принадлежност — искаш да научиш дали след цял един живот, в който си бил обрязан, учил си иврит, прекарвал си петъчните вечери в синагогата, както повеляват законите, спазвал си стриктно свещените празници, бидейки евреин, дали след всичко това няма да се окаже, че си роден езичник. Казваш си, че да си евреин няма нищо общо с расата и гените, че е въпрос на култура и религия. Но дълбоко в сърцето си винаги си се гордял с мисълта, че си *истински* евреин и твоето разбиране за собствената ти личност се чувства застрашено. „Кой съм аз?“ — питаш се ти.

Увеличаваш скоростта и се замисляш за нелогичния ти упорит отказ Ребека да дойде с теб. Защо настоя да пътуваш сам?

Защото – решаваш със сурова непоколебимост.

„Защото не искам някой да ми пречи.“

Тихоокеанската крайбрежна магистрала минава над скалиста урва. В пукнатините недорасли, уродливи ели се държат здраво за тънкия слой почва и се борят за своето оцеляване. Олющеният от атмосферните влияния знак изниква внезапно. РЕДУУД ПОИНТ. Също така ненадейно виждаш долу, вдясно от теб, градчето, неговите мрачни дори от това разстояние сгради, небоядисани и килнати,

разположени по протежение на залива, в центъра на който се издава в океана полуразрушен пристан. Единственото хубаво нещо е проблясването на следобедното слънце по белите пенести гребени на вълните.

Прималява ти. Редууд Поинт. Курорт? Или поне така каза чичо ти. „Може да е бил през хиляда деветстотин трийсет и осма — мислиш си ти. — Но вече не е.“ И докато излизаш от магистралата, като намаляваш скоростта, спускаш се по виещ се надолу неравен и тесен пряк път, преминавайки край още изкривени ели, и се насочваш към градчето, където според акта ти за раждане си дошъл на бял свят, чувстваш огромна празнота. Минаваш край порутен крайпътен хотел. На билото на хълма, който ти изглежда отвъд града, забелязваш обгорелите останки на нещо, което трябва да е било друг хотел, и решаваеш обезкуражен, че жена ти и чичо ти са били прави. Това дълго и уморително пътуване е ненужно. Изминали са толкова много години. Пред теб е призракът на град, който някога може и да е бил известен. Никога няма да откриеш отговорите тук.

Прашният път се изкачва стръмно нагоре и се насочва покрай разнебитените постройки към скелета на пристъна. Спираш до дървена барака, слизаш и вдишваш соления бриз, идващ от океана. Един старец седи отпуснато на стол върху малкото здрави дъски в началото на кея. Подтикван от някакъв вътрешен импулс, приближаваш към него, а под краката ти хрущят мидени черупки и чакъл.

— Извинете.

Старецът е с гръб към теб и гледа океана.

Миризмата на мърша от умрелите риби край брега те удря в ноздрите.

— Извинете — казваш отново.

Старият човек бавно се извъръща. Той вирва съсухрената си глава било от любопитство, било от враждебност.

Задаваш му въпроса, който ти е хрумнал, докато караше надолу по склона.

— Защо този град се нарича Редууд^[3] Поинт? Толкова на юг няма секвой.

— В момента гледате към тях.

— Не съм сигурен какво...

Дядката посочва към руините на пристана.

— Талпите са от секвоя. В неговите славни дни... — Той си сръбва от кутия с бира. — ... беше чудесен. И така гордо се вдаваше в залива. — Въздъхва носталгично. — Редууд Поинт.

— Има ли болница тук?

— Защо? Болен ли сте?

— Само любопитен.

Старецът те поглежда накриво.

— Най-близката болница е на четирийсет мили нагоре по брега.

— А лекар?

— Имаше. Кажете ми защо задавате толкова много въпроси?

— Нали ви казах, просто съм любопитен. А има ли тук съд?

— Това прилича ли ви на окръжен град? Някога бяхме нещо. Сега сме... — Дядката запраща бирената кутия към казана за боклук и пропуска. — По дяволите!

— Добре, ами какво ще кажете за... Имате ли полиция?

— Разбира се. Шериф Китрик. — Старият човек се закашля. — И много си го бива. Не че имаме нужда от него. Тук нищо не се случва. Затова той си няма помощници.

— Къде мога да го намеря?

— Лесно е. По това време на деня е в бар „Редууд“.

— Може ли да ми кажете къде...

— Зад вас. — Старецът си отваря друга бира. — Завийте наляво. Той е единственото прилично място.

Бар „Редууд“, разположен край разбитата павирана улица над плажа, е с прясно боядисани стени, които правят съседните сгради да изглеждат още по-мръсни. Минаваш през вратата, на която има нарисувана котва, и имаш чувството, че си влязъл в магазин за рибарски принадлежности или си се качил на траулер. В ъгъла са подпрени рибарски пръчки. На една от стените е закачена мрежа, а около нея — спасителни пояси. Различни навигационни уреди: сектант, компас и други, които не можеш да назовеш — всичките изглеждат старинни въпреки блестящия им метал, — са наредени на един рафт до полиран, потъмнял от времето щурвал, който виси над бара. Около масивните правоъгълни маси има капитански столове.

Гласове, идващи от отсрещния десен ъгъл, привличат вниманието ти. Петима мъже играят карти. Облак цигарен дим, увиснал над тяхната маса, замъглява светлината на лампата. Един от играещите — петдесетгодишен, широкоплещест, с къса пясъчноруса коса и червендалесто лице — носи полицейска униформа. Той изучава картите си.

Друг мъж от компанията подвиква на бармана:

— Рей, още една бира. А за теб, Ханк?

— Пет без десет е. Още съм на работа — отговаря полицаят и сваля картите си. — Фул.

— По дяволите. Биеш ме.

— Разбира се. Той определено е по-добър от кента.

Мъжете се признават за победени.

Униформеният събира със замах монетите от двайсет и пет цента.

— Мой ред е да раздавам. Този път ще играем със седем карти.

— Докато размесва тестето, той поглежда в твойта посока.

Барманът слага една бира на масата и приближава към теб.

— Какво ще обичате?

— Една газирана вода. Аз... Всъщност искам да говоря с шериф Китрик.

Дочул името си, полицаят се заглежда още по-настойчиво.

— Нещо спешно ли?

— Не. Не точно. — Свиваш смутено рамене. — Случило се е преди много години. Мисля, че мога да почакам още малко.

Униформеният се намръщва.

— Тогава, ако нямате нищо против, ще изиграем тази ръка.

— Давайте.

Плащаш на бара напитката си и отпиваш. Като се обръщаш към отсрещната стена, забелязваш дузина фотографии — пожълтели и сбръчкани, с избелели образи. Но дори отдалече се досещаш какво представляват и подтикнат от непреодолима сила, потискайки потръпването си, тръгваш към тях.

Редуут Поинт. Снимките показват курорта по време на разцвѣта му преди петдесет-шейсет години. Новички луксозни автомобили проблясват по някога гладко павираната улица пред бара. На плажа се тълпят летовници със старомодни бански костюми. По протежение на

внушително дългия кей са насядали рибари. Заливът е осеян с лодки. По тротоарите бавно се разхождат пешеходци. Някои зяпат витрините на магазините, други сочат океана. Има такива, които ядат хот-дог или захарен памук. Всички са добре облечени, сградите изглеждат чисти, прозорците им блестят. „Депресията — мислиш си ти. — Но не всички са били безработни и тук финансово обезпечените са търсели спасение от лятната горещина и градската мръсотия.“ Великолепният хотел — на просторната веранда гостите му държат изпотени чаши или си веят с ветрила — несъмнено е онази порутена постройка, която видя на влизане в града. Друга голяма сграда, с козирка и фронтон във Викториански стил, е кацнала на билото на хълма над града, вероятно нейни са обгорелите останки, които забеляза преди това. Призраци. Тръсваш глава. Повечето хора на снимките отдавна са мъртви, сградите също, макар и още да не са рухнали. „Каква загуба — мислиш си. — Какво ли се е случило тук? Как може времето да е било толкова жестоко към това място?“

— Някога наистина беше красиво — казва дрезгав глас зад теб.

Обръщаш се към шериф Китрик и забелязваш, че държи чаша бира.

— Мина пет. Сега не съм на работа — отбелязва полицаят. — Благодаря, че ме оставихте да довърша играта. С какво мога да ви бъда полезен? Казахте, че е нещо, случило се преди много години, нали така?

— Да. Почти по времето, когато са правени тези снимки.

Изразът в очите на шерифа се променя.

— Така ли?

— Може ли да поговорим някъде? Лично е.

Шериф Китрик махва с ръка.

— Канцеларията ми е в съседство.

Мирише на мухал. В единия ъгъл от тавана виси паяжина. Минавате покрай пейката в чакалнята, после през скърцаща врата и се озовавате срещу три бюра, две от които са празни и прашасали, в просторна канцелария. Има телефон, но не и радиостанция. Кантонерка. Календар на едната стена. Явно в това голямо помещение някога са работели повече полицаи. Усещаш празнотата, липсата на

предишната суетня. Почти долавяш ехото от разговорите отпреди десетилетия.

Шериф Китрик ти посочва дървен стол.

— Казахте преди години?

Сядаш.

— Хиляда деветстотин трийсет и осма.

— Било е много отдавна.

— Роден съм тук. — Колебаеш се. — Родителите ми починаха преди три седмици и...

— Загубих баща си преди година. Моите съболезнования.

Кимаш, издишваш и се опитваш да подредиш мислите си.

— Докато преглеждах книжата на баща ми, открих... Има вероятност да съм бил осиновен.

Както в бара, изразът в очите на шерифа се променя.

— А може би не съм — продължаваш ти. — Но ако съм бил осиновен, мисля, че майка ми се е казвала Мери Дънкан. Дойдох тук, защото... Ами, помислих си, че може да има документи, в които да проверя.

— Какви документи?

— В акта за раждане, изпратен на баща ми, са отбелязани датата и мястото на раждането ми, както и имената на родителите ми: Саймън и Естър Уайнбърг.

— Евреи.

Ти се стягаш.

— Това има ли значение?

— Само коментирам. В отговор на това, което казахте.

Премисляш думите му, после продължаваш:

— Но актът за раждане, който са получили родителите ми, е извлечение от онзи, който е в архива на Окръжния съд.

— Който в нашия случай се намира на четирийсет мили на север. Кейн Върд.

— Не знаех това, преди да пристигна. Но си помислих, че тук сигурно има болница. Може там да има подробен документ за моето раждане.

— Няма болница. Никога не е имало — заявява шерифът.

— Така и разбрах. Но такъв популярен курорт, какъвто е бил Редууд Пойнт през трийсетте, сигурно се е нуждаел от някакво

медицинско заведение.

— Имало е клиника — казва шерифът. — Веднъж чух баща ми да я споменава. Но тя е била затворена през четирийсетте.

— Знаете ли какво е станало с архива ѝ?

Шериф Китрик вдига рамене.

— Бил е опакован. Откаран някъде. Сложен в склад. Във всеки случай не тук. Познавам всяко кътче в този град и тук няма никакви медицински архиви от миналото. Пък и не виждам как те биха могли да ви помогнат.

— В досието сигурно ще е отбелязано коя е била майка ми. Вижте, аз съм адвокат и...

Шерифът се намръщва.

— ... стандартна практика при осиновяванията е актовете, които се издават от съда, да се променят, като в тях се вписват осиновителите на мястото на истинските родители. Но оригиналният акт за раждане, в който са упоменати *истинските* родители, не се унищожават. Той се запечатва, слага се в папка и се завежда в специален отдел на архива.

— В такъв случай, струва ми се, че трябва да отидете до Окръжния съд и да потърсите тази папка — заявява шерифът.

— Проблемът е, че каквото и влияние да имам като адвокат, ще ми отнеме месеци и ще трябва да напиша куп молби, докато се добера до тази папка, а може и никога да не успея. Докато с болничните архиви е по-лесно. Единственото, от което се нуждая, е някой отзивчив лекар, който... — Една мисъл кара сърцето ти да забие учестено. — Да си спомняте случайно имената на някои лекари, които са работили тук? Може би *те* ще знаят как да ми помогнат.

— Не, тук отдавна не е имало лекар. Когато се разболеем, ни се налага да пътуваме нагоре по крайбрежието. Не искам да ви обезкуражавам, господин...

— Уайнбърг.

— Да. Уайнбърг. Хиляда деветстотин трийсет и осма. Говорим за нещо, случило се много отдавна. Струва ми се, че си губите времето. Кой си спомня толкова стари неща? Ако някой все още е жив. Един господ знае къде са архивите на клиниката.

— Тогава, предполагам, ще трябва да го направя по трудния начин — казваш ти. — Чрез съда. Благодаря за помощта ви.

— Не мисля, че ви помогнах с нещо. Но, господин Уайнбърг...

— Да? — Спираш се на вратата.
— Понякога е по-добре човек да не закача миналото.
— Как ми се иска да можем.

* * *

Кейп Върд се оказва приятен, привлекателен град с двайсетхилядно население, в който преобладава испанската архитектура: покриви с червени керемиди, сводести входи и сиво-бежови стени. След тягостната атмосфера на Редууд Пойнт, се чувстваш по-малко депресиран, но само докато чуваш плача на бебе от съседната стая в хотела. След почти безсънна нощ, през която се обаждаш на Ребека да я увериш, че си добре, но не обръщаш внимание на молбата ѝ да се прибереш вкъщи, питаш за посоката на служителя на рецепцията и се отправяш с колата към съда, приличащ на испанска мисия, където пристигаш малко след девет часа.

Канцеларията на завеждащия окръжния архив е в дъното на втория етаж и червенокосият млад мъж на гишето не се замисля дълго над молбата ти.

— Актовете за раждане от 1938? Разбира се.

В крайна сметка тези регистри са общодостъпни. Не ти се налага да изтъкваш основания за искането си.

Десет минути по-късно чиновникът се връща с голям пращен регистър. Няма бюро, така че трябва да стоиш прав в края на гишето. Докато младият мъж се заема отново с работата си, ти отгръщаш страниците на регистъра на август и започваш да ги изучаваш.

Документите от окръга са групирани по райони. Като стигаш до раздела на Редууд Пойнт, внимателно се зачиташ. Всъщност търсиш да откриеш не точно *твоя* акт за раждане, а справка за Мери Дънкан. През онзи август са се родили двайсет деца. В първия момент този необичаен факт те поразява — толкова много бебета в такава малка община! Но после си спомняш, че през август курортът сигурно е бил претъпкан и може би и други бъдещи родители са отишли там, за да избягат от летните горещини и да осигурят на майките удобно раждане, точно както са направили твоите родители по думите на чичо ти.

Записваш имената на множество майки и бащи. Мириам и Дейвид Майър. Рут и Хенри Бегелман. Гейл и Джефри Марковиц. Сепваш се, шокиран, когато стигаш до собствения си акт за раждане — родители: Естър и Саймън Уайнбърг. Но това не доказва нищо, напомняш си ти. Плъзгаш поглед към края на бланката. Медицинско учреждение: Клиниката в Редууд Пойнт. Удостоверил: Д-р на МН Джонатан Адамс. Медицинска сестра: Джун Енгъл. Адамс вероятно е лекарят, разродил майка ти, заключаваш ти. Бързото преглеждане на другите актове за раждане от Редууд Пойнт показва, че Адамс и Енгъл са подписали всички документи.

Никъде не откриваш справка за Мери Дънкан. Продължаваш да търсиш нататък чак до началото на септември, в случай че Мери Дънкан е родила по-късно. Никъде няма отбелязано нищо. „Обаче — мислиш си ти — тя може да е подписала декларацията за осиновяване *по-рано*, докато е била бременна,“ така че проверяваш в регистъра и останалите месеци на 1938. Нищо.

Помолваш чиновника за регистъра на 1939. Той отново се съгласява. Ала когато стигаш до актовете за раждане от април и продължаваш да търсиш и сред тези от май, свиваш вежди. Дори и по някакъв невъзможен начин да е знаела, че е бременна още през първия си месец, даже и ако бременността ѝ е траела десет месеца вместо девет, тя все пак трябва да е била вписана в този регистър. *Какво се е случило?* Дали не е променила мнението си и не е напуснала града, за да се скрие някъде и да роди двете деца, които е обещала да даде за осиновяване? „А може би — мислиш си — някой компетентен адвокат ѝ е казал, че декларацията ѝ, без значение колко официална и сложна изглежда, не представлява законно обвързване. Или пък тя...“

— Извинете, може ли да ми дадете смъртните актове за 1938 и 1939 година? — питаш чиновника.

Този път младият мъж изглежда малко раздразнен, докато излиза тромаво да намери тези регистри. Но когато се връща и ти напрегнато преглеждаш документите, не откриваш никаква информация, че Мери Дънкан е умряла по време на раждане.

— Благодаря — казваш на чиновника и прибиращ бележките си. — Оказахте ми голяма помощ.

Младият мъж, доволен, че няма да носи повече регистри, се ухилва.

— Има само още едно нещо.

Раменете на чиновника увисват.

— Този акт за раждане на Джейкъб Уайнбърг — посочваш към отворения регистър.

— Какво за него?

— В него са отбелязани като родители Естър и Саймън Уайнбърг. Но може би Джейкъб е бил осиновен. Ако е така, сигурно има алтернативен акт за раждане, в който е посочено името на рождената му майка. Бих искал да хвърля един поглед на...

— В случай на осиновяване оригиналните актове за раждане не са общодостъпни.

— Но аз съм адвокат и...

— Не са достъпни и за адвокати и ако вие сте такъв, би трябвало да го знаете.

— Е, да, знам, но...

— Идете при съдия. Донесете ми съдебно разпореждане. Тогава ще се радвам да ви услужа. Иначе, човече, правилникът е много строг. Тези актове са засекретени. Ще загубя работата си.

— Така е наистина — гласът ти става дрезгав. — Разбирам.

Гражданското отделение на Кейп Върд се помещава също в сградата на Окръжния съд. Изчакваш във фойето на третия етаж докато служителката, отговаряща за осиновяванията, се върне от някаква среща. Научаваш, че името ѝ е Беки Хюс. Тя се здрависва с теб и те отвежда в канцеларията си. Жената е около трийсетгодишна блондинка, добре облечена, но възпълна. Интелигентността и отдадеността на работата ѝ са очевидни.

— Чиновникът долу е постъпил напълно правилно — заявява Беки.

Явно не изглеждаш убеден.

— Правилникът да се засекретяват досиетата, съдържащи оригиналните актове за раждане, в случай на осиновяване е много полезен, господин адвокат.

— Но когато се касае за нещо важно, има и друго правило: който не рискува, не печели.

— Важно? — Беки потропва с пръсти по бюрото. — В случаите на осиновяване нищо не е по-важно от запазването анонимността на

биологичната майка. — Тя поглежда към каната с кафе на шкафа. — Искате ли едно?

Поклащаш отрицателно глава.

— Нервите ми са опънати до крайност.

— А без кофеин?

— Добре тогава, разбира се, защо не? Пия го черно.

Тя налива две чашки, поставя своята на бюрото и сяда срещу теб.

— Когато една жена се откаже от бебето си, тя често се чувства ужасно виновна за това... Може да не е омъжена и да произхожда от силно религиозно семейство, което я кара да се срамува, или може да е на седемнайсет и да си дава сметка, че не разполага със средства да се грижи сама за детето, или вече има твърде много деца, или... Каквато и да е причината, ако една жена, вместо да абортира, реши да роди детето и да го даде за осиновяване, обикновено го преживява толкова емоционално, че за да запази разсъдъка си, на нея ѝ е необходимо пълно скъсване с миналото. Тя постепенно си внушава, че детето е на друга планета. Мъчи се да изгради наново своя живот. Според мен е много жестоко някой адвокат, син или дъщеря да я открие след години и да ѝ припомни за...

— Разбирам — казваш ти. — Но в *този* случай майката вероятно е умряла.

Беки спира да барабани с пръсти.

— Продължавайте, господин адвокат.

— Аз нямам клиент. Или да го кажа по друг начин, имам, но клиентът ми е... — Посочваш с пръст гърдите си.

— Вие?

— Мисля, че аз... — Разказваш за пияния шофьор, за смъртта на мъжа и жената, които ти с любов си смятал за свои родители.

— И искате да узнаете дали те *наистина* са били ваши родители? — пита Беки.

— Да, и дали имам близък — брат или сестра, за които никога не съм знаел, и... — За малко да добавиш: дали съм роден еврейин.

— Извинете, господин адвокат, но вие сте луд.

— Така казват и жена ми, и чичо ми, а да не говорим за шерифа на Редууд Пойнт.

— Редууд Пойнт?

— Малко градче на четирийсет мили на юг оттук.

— На четирийсет или четирийсет хиляди. Каква разлика? Естър и Саймън обичаха ли ви?

— Те ме *боготворяха*. — Очите те засмъдяват от мъка.

— Тогава *те* са вашите родители. Господин адвокат, аз съм осиновено дете. Мъжът и жената, които ме бяха осиновили, *се отнасяха зле с мен*. Ето защо съм тук — за да съм сигурна, че други осиновени деца няма да попаднат в семейства, където да страдат, както страдах аз. В същото време не искам да виждам и поругани *майки*. Ако една жена е достатъчно умна да си даде сметка, че не може да отгледа както трябва едно дете и го даде за осиновяване, по *мое* мнение, тя заслужава медал. *Заслужава* да бъде защитена.

— Разбирам ви — казваш ти. — Но аз не искам да се срещам с майка си. Тя вероятно е мъртва. Единственото, което искам, е... необходимо ми е да разбера дали... Факта. Дали съм осиновен.

Беки те гледа изучаващо, кима, вдига телефона и набира три цифри.

— Архивът ли е? Чарли? Как си, момче? Чудесно. Слушай, преди малко долу е бил един адвокат, който се е интересувал от засекретено досие за осиновяване. Да, правилно си постъпил. Но чуй какво искам. Няма да се наруши правилникът, ако провериш дали той изобщо има засекретено досие. — Беки му диктува датата, мястото на раждане, както и имената, които ѝ даде преди това. — Ще изчакам. — Минутите ти се струват часове. Тя продължава да държи телефона до ухото си, после внезапно изпъва гръб. — Да, Чарли, какво намери? — Слуша известно време. — Благодаря. — Затваря телефона. — Господин адвокат, нямате засекретено досие. Успокойте се. Не сте осиновен. Връщайте се при жена ви.

— Освен ако...

— Освен какво?

— Осиновяването да не е било уредено чрез агенция, а да е било лична сделка между рождената майка и семейната двойка, която е искала да осинови детето. Сивия пазар.

— Да, но дори и тогава местните власти трябва да легализират осиновяването. Трябва да има съдебна регистрация на прехвърлянето на родителските права. Във вашия случай няма. — Беки изглежда притеснена. — Нека ви обясня. Днес броят на бебетата за осиновяване е недостатъчен. Заради контрола на раждаемостта и легалните аборти.

Но дори и сега най-търсени са бебетата от англо-саксонски произход. Негърчетата? Испанчетата? Ориенталчетата? Забравете. Много малко родители от тези народности желаят да осиновят дете, а още по-малко англо-саксонци искат дете от тези групи. Преди петдесет години положението е било още по-лошо. Имало е толкова много бели жени, които са забременявали по погрешка и които са искали да изоставят бебетата си... Господин адвокат, това може да ви обиди, но трябва да го кажа.

— Не се обиждам лесно.

— Вашето фамилно име е Уайнбърг — продължава Беки. — Тоест еврейско. През тридесетте години, както и сега, по-голяма част от родителите, желаещи да осиновят дете, са били протестанти и естествено са търсили бебе от майка протестантка. Дори и да *сте* били предложен за осиновяване, макар и на сивия пазар, едва ли някоя семейна двойка, която е търсила дете, е щяла да иска еврейче. Изгледите да намери осиновители биха били толкова малки за вашата майка, че изборът ѝ би се свел в крайна сметка до...

— *Черния* пазар? — Мускулите на лицето ти потрепват.

— Търговия с бебета. Плащането на пари за човешко същество е нарушение на закона против робството. Но се случва и адвокати, и лекари, които уреждат тези неща, натрупват цели състояния от отчаяни семейни двойки, които не могат да се сдобият с дете по друг начин.

— А ако майка ми е била *шотландка*?

Беки премигва.

— Искате да кажете, че...

— Еврейски семейни двойки. — Свиваш вежди, като си спомняш фамилните имена на родителите, които прочете в регистрите. — Майър. Бегелман. Марковиц. Уайнбърг. Все евреи.

— Толкова силно желаещи дете, че след като са търсили навсякъде еврейка, готова да даде бебето си, са осиновявали...

— Англо-саксончета. И са го уреждали така, че никой от роднините им да не знае.

Мъчиш се да се сетиш за всички възможни хипотези. Няма начин да свържеш Мери Дънкан със себе си, освен че си роден в градчето, където тя е подписала декларацията за осиновяване, а тази декларация носи дата, която е седмица преди твоето раждане. Слабичко

доказателство, да не кажем никакво. Юридическата практика ти подсказва, че никога няма да се съгласиш да бъде използвано в съда. Дори и неизменното присъствие на еврейски имена в актовете за раждане от Редууд Пойнт от онзи август преди толкова много години навярно си има благовидно, логическо обяснение: курортът може да е привличал еврейската клиентела, като е предлагал например ястия кашер^[4]. Може би там е имало и синагога.

Но логиката не може да се пребори с нарастващото ти безпокойство. Не можеш да си обясниш студа под лъжичката, но чувстваш, че има нещо ужасно нередно. Като се прибираш в хотелската стая, крачиш нервно напред-назад, мъчейки се да решиш какво да правиш по-нататък. Да се върнеш в Редууд Пойнт и да зададеш още въпроси на шерифа? *Какви* въпроси? Той ще реагира като Беки Хюс. „Предположения, господин Уайнбърг. Неубедителни.“

Тогава неочаквано те осенява една мисъл. Името, което среща в регистрите! Доктор Джонатан Адамс. Лекарят, който е удостоверил не само *твое* раждане, но и всички раждания в Редууд Пойнт. Въодушевлението ти разко спада. Било е толкова отдавна. Докторът навярно вече е починал. Пулсът ти отново се ускорява. Починал? Не е задължително. Саймън и Естър бяха живи допреди три седмици. Със свито от скръб гърло, започваш да разсъждаваш. „Доктор Адамс може да е бил на годините на Саймън и Естър. Има вероятност той...“

Но как да го откриеш? Клиниката в Редууд Пойнт е била затворена през четирийсетте. Доктор Адамс може да е отишъл къде ли не. Посягаш към телефона. Преди година беше нает да оспорваш иска за неизпълнение на служебните задължения, предявен срещу пристрастен към дрогата офталмолог, чиято небрежност бе довела до ослепяването на пациент. Тогава прекара часове наред в разговори с Американската медицинска асоциация. Отваряш телефонното си тефтерче, което винаги държиш в дипломатическото си куфарче, и звъниш в главното управление на АМА в чикаго. Доктор Джонатан Адамс? В дълбокия мъжки глас отсреща се долавя нетърпението на притежателя му да покаже своята експедитивност. Въпреки атмосферните смущения по линията чуваш как пръстите му чукат по клавишите на компютърната клавиатура.

— Доктор Джонатан Адамс? Няма... Чакайте, *има* Джонатан Адамс *Младши*. Акушер-гинеколог. Служебният му номер е...

Записваш го трескаво и със същата скорост го набиращ на твоя телефон. Точно както адвокатите често искат техните синове и дъщери да станат адвокати, така и лекарите насърчават децата си да станат лекари и понякога кръщават синовете си на малкото си име. Този доктор може да не е син на мъжа, подписал акта ти за раждане, но ти трябва да се увериш в това. *Акушер-гинеколози*? Още един общ знаменател. Какъвто бащата, такъв и...?

Отсреща се обаждат секретарка.

— Доктор Адамс, моля — казваш.

— В момента докторът е с пациентка. Може ли той да ви се обади?

— Непременно. Ето ви телефонния ми номер — диктуваш ѝ го.

— Но мисля, че ще иска да говори с мен сега. Просто му предайте, че се касае за баща му. Кажете му, че е относно клиниката в Редууд Пойнт.

В гласа на секретарката се долавя смущение:

— Но аз не мога да го безпокоя, когато преглежда пациентка.

— Направете го — настояваш ти. — Гарантирам, че ще разбере колко е спешно.

— Добре, ако сте...

— Сигурен? Да. Напълно.

— Изчакайте за момент, моля.

Трийсет секунди по-късно напрегнат мъжки глас казва:

— Доктор Адамс слуша. За какво става дума?

— Вече казах на секретарката ви. Предполагам, че ви е предала. Става дума за баща ви. За 1938 година. Свързано е с клиниката в Редууд Пойнт.

— Нямам нищо общо с... О, боже!

Чуваш как слушалката се затръшва и линията прекъсва. Оставяш телефона. И кимваш.

През напрегнатия следобед разследваш единствената ти друга следа, като се опитваш да откриеш какво е станало с Джун Енгъл — медицинската сестра, чието име фигурира на актовете за раждане от Редууд Пойнт. Ако не е починала, сега тя трябва да е пенсионерка. Но дори и в такива случаи много бивши сестри не прекъсват връзката със своята предишна професия, като продължават да членуват в

професионални организации и се абонира за медицински издания. Обаче въпреки многобройните разговори, които провеждаш с различни асоциации, не откриваш никаква следа от Джун Енгъл.

Междувременно настъпва вечерта. Между разговорите си успял да поръчаш храна в стаята, ала задушената пъстърва остава недокосната, тъй като горчилката в устата ти е развалила апетита. От телефонни справки в Сан Франциско вземаш домашния телефон на доктор Адамс.

Отговаря ти отегчен женски глас:

— Той още е в... Не, изчакайте за минута. Струва ми се, че го чувам да се връща.

Пръстите ти стискат до побеляване слушалката.

Вече познатият ти напрегнат мъжки глас казва леко задъхано:

— Да, доктор Адамс слуша.

— Пак съм аз. Днес се обаждах в кабинета ви. За клиниката в Редууд Пойнт. Става дума за 1938 година.

— Ах ти, копеле...

— Не затваряйте този път, докторе. Единственото, което искам, е да отговорите на няколко мои въпроса и ще ви оставя на мира.

— Има закони срещу тормоза на гражданите.

— Повярвайте ми, знам всичко за закона. Практикувам в Чикаго.

— Значи нямате разрешително за Калифорния. Така че нямате право да ме безпокоите с...

— Докторе, защо заемате отбранителна позиция? Защо въпросите ми за тази клиника ви изнервят толкова?

— Не съм длъжен да говоря с вас.

— Но ако не говорите, ще изглежда, че криете нещо.

Чуваш как лекарят преглъща мъчително.

— А вие защо... Аз нямам нищо общо с тази клиника. Баща ми умря преди десет години. Не можете ли да оставите миналото на мира?

— Не и *мое* минало — натъртваш ти. — Вашият баща е подписал акта ми за раждане в Редууд Пойнт през 1938 година. Има неща, които искам да знам.

Докторът се колебае.

— Добре. Какви например?

— Осиновявания на черно. — Чувайки как докторът си поема дъх, продължаваш. — Мисля, че баща ви е попълнил грешна

информация в моя акт за раждане. Смятам, че не е регистрирал името на биологичната ми майка, а вместо това е вписал имената на семейната двойка, която ме е осиновила. Ето защо няма засекретен акт за раждане с името на истинската ми майка. Осиновяването не е било узаконено, така че не е било необходимо актът ми за раждане да се завежда в архива на съда като засекретено досие.

— Господи! — възкликва лекарят.

— Прав ли съм?

— Откъде да знам, по дяволите? Бях дете, когато баща ми затвори клиниката и напусна Редууд Пойнт през четирийсетте. Ако сте били *незаконно* осиновен, това няма нищо общо с мен.

— Точно така. А баща ви е починал и не може да бъде даден под съд. Освен това статутът на щатските ограничения щеше да го предпази от съдебно преследване, а пък и това се е случило толкова отдавна, че кой ще го е грижа? Освен *мен*. Но моите въпроси май много ви изнервят, докторе? Това показва, че знаете *нещо*. Естествено вие не можете да бъдете обвинен за онова, което е извършил баща ви. Така че на кого ще навреди, ако ми кажете какво знаете?

Лекарят казва с предрезнял глас:

— На паметта на баща ми.

— А, да! — възкликваш ти. — Репутацията му. Вижте, аз нямам намерение да вдигам скандал и да съсипвам някого, бил той жив или мъртъв. Единственото, което искам, е истината. За мен. *Коя е била майка ми? Имам ли някъде брат или сестра? Бил ли съм осиновен?*

— Толкова много пари.

— Какво? — Стисваш още по-силно слушалката.

— Когато баща ми затвори клиниката и напусна Редууд Пойнт, имаше страшно много пари. Бях малко дете, но дори и *аз* знаех, че не може да е спечелил цяло състояние само от израждането на бебета в курорта. А там винаги имаше *толкова* много бебета. Спомням си, че всяка сутрин отиваше в Инкубатора. И после той изгоря. Баща ми закри клиниката, купи голяма къща в Сан Франциско и никога повече не упражни професията си.

— Инкубатора?

— Сградата, която е на билото на хълма над града. Голяма, с най-различни комини и фронтони.

— Във викториански стил?

— Да. Точно там отсядаха бременните жени.

Потръпваш. Имаш чувството, че в гърдите ти има лед.

— Баща ми винаги я наричаше Инкубатора. Спомням си, че се усмихваше, когато го казваше. Защо да го критикувам? — пита лекарят. — Единственото, което правеше, бе да изражда бебета. И го правеше добре. Ако някой му е плащал много пари, за да вписва фалшива информация в актовете за раждане, а аз дори не знам дали го е превел...

— Но подозирате.

— Да. Проклет да съм, но точно това подозирам — признава доктор Адамс. — Ала не мога да го докажа, пък и никога не го попитах. Би трябвало да се търси отговорност от двамата Гънтър! Те държаха Инкубатора! Както и да е, ако бебетата са попаднали на любящи родители и ако осиновителите най-накрая са се сдобили с така желаните деца, какво лошо има в това? Кой е пострадал? Нека оставим миналото на мира!

За момент ти е трудно да говориш.

— Благодаря ви, докторе. Ценя вашата откровеност. Имам само още един въпрос.

— Казвайте го. Искам да приключа с това.

— За тези Гънтър — хората, които са държали Инкубатора.

— Бяха семейство. Не си спомням малките им имена.

— Имате ли представа какво се е случило с тях?

— След като Инкубатора изгоря? Един господ знае — отвърща доктор Адамс.

— А какво ще кажете за Джун Енгъл — сестрата, която е асистирала на баща ви?

— Казахте, че имате само още *един* въпрос. — Докторът диша шумно. — Няма значение, ще ви отговоря, ако обещаете, че ще ме оставите на мира. Джун Енгъл бе родена и израсла в Редууд Пойнт. Когато ние се преместихме, тя каза, че ще остане. Може би още е там.

— Ако е жива. — Разтърсен отново от студени тръпки, затваряш телефона.

Както и предишната нощ, бебето плаче в съседната стая. Крачиш неспокойно известно време, после се обаждаш на Ребека, казваш й, че си добре, колкото може да се очаква. Не знаеш кога ще се прибереш

вкъщи. Затваряш и се опитваш да заспиш. Мрачни предчувствия те държат буден.

Облачната утрин е сива като мислите ти. Напускаш хотела и тръгваш, следвайки указанията на служителя от рецепцията, към обществената библиотека на Кейп Върд. След един час търсене, изпълнен с тревога, поемаш с колата под все по-мрачното небе обратно към Редууд Пойнт.

От крайбрежната магистрала градчето изглежда още по-неприятливо. Спускаш се по изровения път, стигаш до порутения крайпътен хотел и паркираш наетата кола. Между бурените, които се закачат по крачолите ти, минаваш през разкошната някога веранда на хотела, откриваш изронени от времето каменни стъпала, които водят нагоре по склона, и се изкатерваш на голото било над града.

Голотата се нарушава само от едно нещо: обгорелите греди и почернелите порутени стени на островърхата постройка с фронтон във викториански стил, която доктор Адамс бе нарекъл Инкубатора. Тази дума те кара да се чувстваш така, сякаш ледена игла е проболала сърцето ти. Надвисналите облаци стават все по-плътни и черни. Студеният вятър те подтиква да притиснеш ръце към гърдите си. Инкубатора. През 1941 година (научил си това от старите вестници и микрофилма в библиотеката в Кейп Върд) тринайсет жени са умрели тук, смъртоносно обгорели, изпепелени — телата им били гротескно черни и сгърчени — от огромен пожар, причината за който властите никога не могли да открият.

Тринайсет жени. Само жени. Искат ти се да изкрещиш. Дали са били бременни? *Имало ли е там и...* Повдига ти се, като си представяш техните изплашени викове, техните вопли за помощ, писъците им от неописуемата агония. Атмосферата, която цари сред тези руини, ти се струва толкова угнетяваща, че политаш назад, сякаш някой те е блъснал. С треперещи крака, които едва контролираш, тръгваш обратно надолу по разклатените каменни стъпала. Вървиш, залитайки през избуялия репей в подножието на склона, минаваш с препъване край отблъскващите руини на хотела и стигаш до колата си. Облягаш се на капака ѝ и се опитваш да не повърнеш, а от теб се лее пот, независимо от усиливащия се студен вятър.

„Инкубатора“ — мислиш си.

Боже господи!

Бар „Редууд“ не се различава по нищо от предния път, когато го посети. Шериф Китрик и приятелите му пак играят карти на масата в отсрещния десен ъгъл. Облакът цигарен дим пак забулва светлината над тях. Барманът стои зад бара от лявата ти страна, старинните навигационни уреди все така блестят на лавицата зад него. Но импулсът те отвежда направо към сбръчканите избелели фотографии на стената отдясно.

Този път ги разглеждаш целенасочено. Спираш поглед на пожълтялата снимка на сграда с триъгълен фронтон над входа. Взираш се в дребните детайли, на които не си обърнал внимание първия път, когато видя фотографиите. Няколко жени — съвсем мънички, защото фотографът е снимал отдалече голямата постройка във викториански стил, — седят на моравата, обградена от цветни лехи, с гръб към осеяната с прозорци тухлена стена на... внезапно се сепваш... Инкубатора.

Всяка от тях — Млади! Толкова млади! — държи бебе в скута си. Жените се усмихват така мило. Дали подозират? Дали са ги принудили да се усмихват?

Беше ли една от тези жени твоята майка? Едно от тези бебета не си ли ти самият? Мери Дънкан, какво ли отчаяние те е накарало да се усмихнеш така?

Зад теб прозвучава дрезгавият глас на шериф Китрик:

— Тези дни много малко туристи ни посещават два пъти.

— Да, не мога да се наситя на Редууд Пойнт. — Като се обръщаш, забелязваш, че шерифът — още не е станало пет часът — държи чаша бира. — Може да се каже, че ме е омагьосал.

Китрик сръбва от бирата си.

— Доколкото разбирам, не сте открили в съда това, което търсехте.

— Всъщност научих повече, отколкото очаквах. — Гласът ти потреперва. — Искате ли да поговорим тук или ще отидем в канцеларията ви?

— Зависи за какво искате да говорим.

— За семейство Гънтър.

Влизате през скърцащата врата в канцеларията.

Шериф Китрик сядва зад бюрото си. Лицето му изглежда почервендалесто отколкото преди два дни.

— Семейство Гънтър? Боже, боже. Не съм чувал това име от години. Какво за тях?

— Това е въпросът, нали? Какво за тях? Кажете ми.

Шерифът свива рамене.

— Няма много за казване. Не ги помня. Бях съвсем малък, когато те... Единственото, което знам, е онова, което съм чул, докато растях, и то не е много. Мъж и жена, които са държали пансион.

— Инкубатора.

Шериф Китрик се намръщва.

— Не си спомням някога да съм чувал да го наричат така. Какво би трябвало да означава това?

— Семейство Гънтър са подслонявали там млади жени. *Бременни* жени. И след като се раждали бебетата, те уреждали продажбата им на отчаяни еврейски семейни двойки, които не могли да имат деца. Черен пазар за осиновяване.

Шерифът бавно се надига.

— Черен пазар? Откъде, по дяволите, ви хрумна тази налудничава...

Подпираш се с ръце на бюрото и се навеждаш напред.

— Вижте, в онези години агенциите по осиновяване не искали да дават бебета на евреи, а само на англо-саксонци. Така че двамата Гънтър извършвали тази услуга. Те и лекарят, който израждал бебетата, натрупали състояние. Но аз не мисля, че това е цялата история. Имам ужасното чувство, че има нещо повече, нещо по-лошо, макар да не съм сигурен какво е то. Единственото, което знам, е, че тринайсет жени — и те вероятно са били бременни — са умрели в пожара, който е унищожил Инкубатора през хиляда деветстотин четирийсет и първа година.

— О, разбира се, пожара — казва шерифът. — Чувал съм за него. Истината е, че даже смътно си спомням, че онази нощ видях пламъците там, горе, на стръмнината, макар да бях много малък. В целия град бе светло като ден. Ужасно нещо — всичките тези жени да умрат по такъв начин.

— Да. — Преглъщаш мъчително. — Ужасно. И после семейство Гънтър напуска, както и лекарят. *Защо?*

Китрик свива рамене.

— Вашето предположение е почти... Може би не са искали да го строят отново. Може би са решили, че е време за промяна.

— Не, аз мисля, че са напуснали, защото пожарът се е запалил през ноември и властите са започнали да задават въпроси защо всички онези жени, само жени, са били в пансиона, след като туристическият сезон е бил свършил. Смятам, че господин и госпожа Гънтър и докторът така са се уплашили, че са напуснали града, за да попречат на властите да ги разпитват. Искали са да избегнат едно разследване, което е можело да доведе до съдебно дело.

— Мислете каквото си искате. Няма начин да го докажете. Но аз мога да ви кажа следното: когато пораснах, понякога чувах хората да говорят за семейство Гънтър и единственото, което казваха, бе колко мили и щедри са били. Разбира се, някога Редууд Пойнт бил известен курорт, но така било само по време на туристическия сезон. През останалата част на годината — трийсетте години, Депресията — това градче щяло да умре от глад, ако не бил този пансион. Той бил пълен през цялата година и господин и госпожа Гънтър харчели *много* пари тук. При толкова много гости. Те изяждали голямо количество храна, а семейство Гънтър винаги я купувало оттук и винаги наемало на работа местни хора. Готвачки. Камериерки. Перачки. Гладачки. Мъже, които да се грижат за сградата и парка, така че всичко да е поправено и да изглежда добре. Този град дължал много на семейство Гънтър и след като те напуснали, ами... тогава нещата започнали да се скапват. Редууд Пойнт не можел да се издържа само от туристите. Търговците не можели да си позволят да поддържат магазините си хубави както преди. Градът започнал да губи блясъка си. Взели да идват по-малко туристи. По малко и... Ами можете и сам да видите, докъде стигнахме. Някога това градче е зависело от семейство Гънтър, а вие очаквате да намерите някой, който да говори лошо за тях.

— Точно така. И това именно ме безпокои.

— Не разбирам.

— Всички тези бременни жени, които са идвали в пансиона — казваш ти. — През цялата година. През трийсетте и началото на четирийсетте години. Дори и да не са наемали обслужващ персонал от местните хора, градчето не е можело да не забележи, че е имало нещо не наред около този пансион. Хората тук са *знаели* какво става.

Пристигали са бездетни семейни двойки, които са си тръгвали с бебета. Целият град — дори и началникът на полицията — *трябва* да си е давал сметка, че семейство Гънтър са продавали бебета.

— Предлагам да спрете дотук. — Шериф Китрик се изправи с блеснали от ярост очи. — Тогава началник на полицията е бил баща ми и няма да ви позволя да говорите така за него.

Вдигаш отвратен ръце.

— Системата не е можела да функционира, освен ако шефът на полицията не си е затварял очите. Семейство Гънтър навярно са го подкупили. Но после пожарът е съсипал всичко. Защото е привлякъл външни хора. Следователи от пожарната. Окръжния медицински ревизор. Може би и щатската полиция. И когато те са започнали да задават въпроси за пансиона, семейство Гънтър и докторът са напуснали града.

— Казах ви, не искам да слушам как обиждате баща ми! Подкуп? Баща ми никога...

— Разбира се — казваш ти. — Стълб на обществото. Точно както и всички останали.

— Напуснете веднага!

— Добре. Веднага щом ми кажете още едно нещо. Джун Енгъл. Жива ли е още? Все още ли живее в града?

— Никога не съм чувал за нея — изръмжава шериф Китрик.

— Добре.

Шерифът гледа кръвнишки от отворената врата на канцеларията си. Ти се качваш в колата, тръгваш нагоре по неравната улица, правиш обратен завой и минаваш край него. Той те гледа още по-кръвнишки. В огледалото за обратно виждане наблюдаваш неговия смаляващ се ядосан профил. Намаляваш и завиваш наляво, сякаш ще поемеш по изровения път, който води извън града. Но когато поглеждаш предпазливо към шерифа, го виждаш да крачи нервно по тротоара. После той отваря вратата на бара и в мига, в който си извън полезрението му, завивайки зад ъгъла, спираш.

Облаците са надвиснали още по-ниско — черни и плътни. Острият вятър се усилва. Редки дъждовни капки напръскват предното стъкло. Слизаш от колата, закопчаваш самото си и присвил очи, се вираш през носените от вятъра пръски към паянтовия скелет на

пристана. Старецът, който срещна преди два дни, не седи вече на разнебитения си стол, но точно преди да завиеш зад ъгъла, някакво движение вдясно от теб — на мръсното прозорче на бараката до кея — е привлякло вниманието ти. Приближаваш до вратата на бараката, която гледа към бушуващия океан, но още не успял да почукаш, тя със скърцане се отваря. Старецът, облечен воръфан, размъкнат пуловер, поклаща глава и се смръщва, в ъгълчето на устата му дими саморъчно свита цигара.

Посягаш за портфейла си.

— Спомняте ли си, онзи ден говорих с вас?

— Да.

Измъкваш от портфейла си стодоларова банкнота. Кръвясалите очи на стареца се ококорват. Зад него, на масата в бараката, забелязваш половин дузина празни бутилки.

— Искате ли да спечелите малко лесни пари?

— Зависи.

— Джун Енгъл.

— Е?

— Чувал ли сте за нея?

— Да.

— Жива ли е още?

— Да.

— Тук, в града?

— Да.

— Къде мога да я намеря?

— По това време на деня?

Онова, което ти казва старецът, кара ръката ти да се разтрепери, когато му подаваш парите. Като потръпваш, но не от вятъра, се връщаш в колата. Избираш по-заобиколен път, за да стигнеш мястото, където те е изпратил дядката, в случай, че шерифът погледне през прозореца на бара и те види да минаваш.

— В синагогата — бе казал старецът. — Или в това, което беше... Нали така се нарича? Синагога?

Редките дъждовни капки са преминали в ситен ръмеж. Студената влага се просмуква в колата независимо от надутото пано. В края на града, над плажа, стигаш до мрачна едноетажна постройка с плосък покрив. Стените от секвоя са напукани и изкривени. Прозорците са

покрити с парчета шперплат. Високи до кръста бурени я заобикалят от всички страни. С разтуптяно сърце слизаш от колата, без да обръщаш внимание на дъжда, който вятърът шиба в лицето ти, и намръщен тръгваш по тясната пътека сред бурените, коато те отвежда до предния вход. Правоъгълното парче шперплат, което служи за врата, виси на една панта и едва не пада върху теб, като влизаш.

Оказваш се в малко антре. По пода има нанесен пясък. В единия ъгъл някакво животно си е направило леговище. От тавана висят паяжини. В ноздрите те блъска остра миризма на плекен. Староеврейските надписи на стената са толкова избледнели, че не можеш да ги разчетеш. Ала вниманието ти се спира най-вече на пътекката сред пясъка и прахта на пода, която води към входа на храма.

Усещаш темето си голо. Инстинктивно се оглеждаш за кипа^[5]. Но след толкова много години не е останала нито една. Изваждаш носната си кърпичка и я слагаш на главата си, отваряш вратата на храма и застиваш от изумление заради гледката, която се разкрива пред очите ти.

Храмът — или това, което трябва да е било храм — е претъпкан с мебели. На стената в дъното е нишата, в която някога е била скрита от завеса тората^[6]. Пред нишата е коленичила съсухрена стара жена със забрадена глава. Тя шепне с протегнати напред ръце, които треперят, сякаш държат нещо.

Най-после успяваш да помръднеш. Напредваш стъпка по стъпка, спираш до нея и с изненада съзираш неуместния предмет, който тя стиска: броеница. По бузите ѝ се стичат сълзи. Макар че си съвсем близо до нея, все още трябва да напрегнеш слух, за да различиш думите, които шепти.

— ...освободи ни от злото. Амин.

— Джун Енгъл?

Тя не отговаря, а продължава да прехвърля зърната на броеницата и да се моли.

— Света Дево Марийо... Благословен да е плодът на твоята утроба...

— Джун, казвам се Джейкъб Уайнбърг.

— Моли се за нас, грешните, сега и в часа на нашата смърт.

— Джун, искам да говоря с вас за доктор Адамс. За клиниката.

Пръстите на старата жена стисват още по-здраво броеницата. Тя бавно се извързва и премигва с премрежени от сълзите очи.

— Клиниката?

— Да. И за семейство Гънтър. За Инкубатора.

— Боже, помогни ми. Боже, помогни *им*. — Тя се олюлява с пребледняло лице.

— Хайде, Джун, ще припаднете, ако продължавате да стоите на колене. Ще ви помогна да се изправите. — Хващаш ужасяващо кокалестите ѝ ръце и внимателно я изправяш на крака. Тя залита. Притискаш крехкото ѝ като черупка тяло към себе си. — Инкубатора. Заради него ли сте тук, Джун? Правите покаяние ли?

— Трийсет сребърника.

— Да. — Гласът ти отеква зловещо. — Мисля, че разбирам. Доктор Адамс и семейство Гънтър са спечелили много пари. А *вие* спечелихте ли много пари, Джун? Добре ли ви плащаха?

— Трийсет сребърника.

— Разкажете ми за Инкубатора, Джун. Обещавам ви, че ще се почувствате по-добре.

— Бръшлян, роза, изтравниче, ирис.

Сърцето ти се свива от страх, че се е побъркала. Изглежда тя си мисли, че под Инкубатора имаш предвид оранжерия. Не, тя знае много добре... *Знае*, че Инкубатора няма нищо общо с растенията, а с бебета на неомъжени бременни жени. Или поне *трябва* да знае, освен ако годините и чувството за вина не са засегнали ума и паметта ѝ. Явно асоциацията ѝ е съвсем първична.

— Виолета, лилия, маргарита, папрат — мърмори тя.

Усещаш стягане в гърдите, като осъзнаваш, че думите ѝ имат реален смисъл в контекста на... Те може да са...

— Това имена ли са, Джун? Казвате ми, че жените в пансиона са се наричали с имена на растения и цветя?

— Орвал Гънтър ги измисляше. За анонимност — проплаква старата жена. — „Никой не ще знае кои са били в действителност. Биха могли да скрият срама си и да предпазят своята самоличност.“

— Но как научаваха те за Инкубатора?

— Чрез обяви. — Джун потърква очи със сбръчканите си ръце. — В окръжните вестници. Колоните за лични съобщения.

— *Обяви?* Но това е било голям риск. Полицията е можела да заподозре нещо.

— Не. Не и Орвал. Той никога не поемаше рискове. Беше хитър. Много хитър. Единственото, което предлагаше, бе почивен дом за неомъжени бременни жени. „Чувствате се самотни — пишеше в обявата. — Нуждаете се от квалифициран персонал, който да ви помогне да родите в абсолютна дискретност? Не се задават никакви въпроси. Гарантираме, че ще ви освободим от вашата несигурност. Позволете ни да ви помогнем да се отървете от вашия товар.“ Боже мой, тези жени разбираха за какво всъщност се отнасяше обявата. *Стотици* идваха тук.

Тялото на Джун се тресе в прегръдките ти. Сълзите ѝ проникват през сакото ти — студени като носения от вятъра дъжд, който се процежда през покрива.

— Тези жени получаваха ли някакви пари за бебетата си, които даваха на непознати?

— *Да получават?* Тъкмо обратното. Те плащаха! — Старата жена се наежда, слабичките ѝ ръце придобиват неочаквана сила, като се отблъсква от теб. — Орвал, този кучи... Той искаше да му плащат за стаята и храната. Петстотин долара!

Колената ѝ се подвиват.

Отново я сграбчваш.

— *Петстотин?* А семейните двойки, които вземаха бебетата? Колко искаше Гънтър от *тях*?

— Понякога стигаше до десет хиляди долара.

Ръцете ти, с които я държиш, се разтреперват. Десет хиляди долара? По време на Депресията? Стотици бременни жени? Доктор Адамс Младши не беше преувеличил. Семейство Гънтър бяха натрупали цяло състояние.

— А жената на Орвал беше по-лоша и от него. Пресвета Дево! Тя беше чудовище! Единственото, което я интересуваше, бе... *Бременните жени* не бяха от значение! *Бebetата* също. Само *парите* бяха от значение.

— Но щом сте мислила, че са чудовища... Джун, защо сте им помагала?

Тя стисна броеницата.

— Трийсет сребърника. Света Богородице, майко на... Бръшлян, Роза, Изтравниче, Ирис, Виолета, Лилия, Маргарита, Папрат.

Принуждаваш я да те погледне.

— Казах ви, че името ми е Джейкъб Уайнбърг. Но може да не съм... Мисля, че майка ми се е казвала Мери Дънкан. Мисля, че съм роден тук. През 1938. Познавали ли сте някога жена, която...

Джун се разридава.

— Мери Дънкан? Ако е била отседнала в пансиона на семейство Гънтър, тя няма да е използвала истинското си име. Толкова много жени! Може да са я наричали Орхидея или Теменуга. Кой би могъл да каже?

— Тя е носела близнаци. Подписала е декларация да даде и двете деца. Спомняте ли си жена, която...

— Близнаци? *Няколко* жени имаха близнаци. Двамата Гънтър, проклети да са, бяха във възторг. Двайсет вместо десет хиляди долара.

— Но родителите ми... — Думите се забиват като игли в устата ти. — ...са взели само *мен*. Практика ли е било бездетните семейства да разделят близнаци?

— Пари! — Джун се свива. — Всичко зависеше от това колко *пари* можеха да платят. Понякога близнаците се разделяха. Няма начин да се знае къде е отивало другото дете.

— Но нямаше ли някакъв архив?

— Гънтър бяха умни. Те *никога* не пазеха документи. В случай че полицията... И после пожарът... Дори и да е *имало* документи, секретни книжа, огънят ги е...

Усещаш тежест в стомаха си. Независимо, че гориш от нетърпение да получиш отговори, осъзнаваш, че си стигнал до задънена улица.

Тогава Джун измърморва нещо, което едва чуваш, но и малкото, което си доловил, те шокира.

— Какво? Не... Джун, моля ви, кажете го отново.

— Трийсет сребърника. Затова аз... Каква цена заплатих. Седем мъртвородени деца.

— *Ваши ли?*

— Мислех, че с парите, които ми плащаха семейство Гънтър, двамата със съпруга ми ще можем да отгледаме децата си в разкош, да им дадем всички възможности, да ги изпратим в медицинско училище

или... Боже, помогни ми, онова, което направих за Гънтър, прокле утробата ми. Направи ме по-лоша от ялова жена. Обрече ме да нося мъртви бебета. Това е моето наказание. То ме накара да страдам. Точно като...

— майките, които са давали своите деца и после навярно са съжалявали?

— Не! Като...

От следващото, което чуваш, ти се повдига. *Черен пазар за осиновяване*, бе казал на шериф Китрик. *Но аз не смятам, че това е цялата история. Имам ужасното чувство, че има нещо повече, нещо по-лошо, макар да не съм сигурен какво е то.*

Сега си сигурен какво е това по-лошо нещо и разкритието те кара да изкрещиш неистово.

— Покажете ми, Джун — успяваш да кажеш. — Заведете ме. Обещавам, че това ще бъде вашето избавление. — Опитваш се да си спомниш какво знаеш за католицизма. — Нуждаете се от изповед, след това съвестта ви ще намери покой.

— *Аз никога няма да намеря покой.*

— Грешите, Джун. *Ще намерите.* Пазили сте тайната си твърде дълго. Тя ви гризе отвътре. Трябва да се освободите от отровата. След толкова много години молитвите ви тук в синагогата, са достатъчни. Достатъчно сте страдала. Сега се нуждаете от опрощение.

— Мислите, че ако отида там... — Старата жена потреперва.

— И се помолите за последен път. Да. Моля ви. Покажете ми. Най-накрая мъчението ви ще свърши.

— Толкова отдавна! Не съм ходила там от...

— 1941? Точно това имам предвид, Джун. Време е. Най-последното настъпи.

Под бурните пориви на вятъра и ледения дъжд съпровождаш старата жена от изпълнената с призрачни сенки синагога до уютната топлина на колата ти. Толкова си ядосан, че не си правиш труда да караш по околния път. Изобщо не те е грижа дали шериф Китрик ще те види да минаваш покрай бара. Истината е, че почти ти се *иска* това да се случи. Завиваш наляво по изровения път, който води извън града и вече не друска като преди, тъй като се е разкалял от дъжда. Когато

достигаш крайбрежната магистрала, отново успокояваш Джун и я питаш накъде да продължиш.

— Беше толкова отдавна. Аз не... Да. Завийте надясно — казва тя. След половин миля разтреперана добавя: — Сега наляво. Нагоре по този кален път. Мислите ли, че ще можете?

— Да форсирам колата през калта до върха? Ако се наложи, ще изляза и ще бутам. А ако и *това* не свърши работа, ще вървим пеша. С божията помощ ще ви занеса на ръце. Ако затъна до колене, ще пълзя.

Превключваш на първа, подаваш газ и вземаш на един дъх разстоянието до върха на хълма, леко спираш, като с присвити очи се вираш през дъжда към неочаквано появилата се моравя. Дори и в началото на октомври тревата е свежа. Това е чудно и страшно. Знаейки нейната тайна, внезапно в ума ти изникват стихове от поема, която си учил в колежа, когато беше млад и невинен. „*Песен за мен*“ от Уолт Уитман.

*Едно дете ме попита: „Какво е тревата?“,
поднасяйки ми пълните си с нея шепи.
Но отговор как бих могъл да дам,
когато сам от него повече не знам.
Навярно знаме е на моите наклонности.*

Излизаш от колата. Заобикаляш отпред, без да обръщаш внимание на калта, като се бориш със силния вятър и дъжда, и отиваш да помогнеш на Джун, която се колебае на предната седалка. Оловносивите облаци са надвиснали застрашително над моравата.

— Тук ли беше? — питаш. — Кажете ми! Това ли е мястото?

— Да! Не чувате ли техните стенания? Не ги ли чувате как *страдат*?

Знаме, изтъкано от нишките на нейната зелена надежда.

А може би е кърпичката на добрия Господ.

*Или навярно е дете — отрочето на майката
Природа.*

— Джун, в името на бога... — Дъждовните капки боцкат като иглички лицето ти. — Кажете ми!

*... или пък низ е от еднакви йероглифи...
Расте еднакво тя и в тесните, и във обширните
места.
Не я е грижа дали никне сред черни или бели хора.*

— Кажете ми, Джун!

— Не го ли чувствате? Не усещате ли ужаса?

— Да, Джун. — Падаш на колене. Галиш тревата. — Усещам го.

*А сега ми напомня тя
на прекрасна неподстригана гробищна коса.*

— Колко, Джун? — Навеждаш се напред, лицето ти почти докосва тревата.

— Двеста. Може би повече. През всичките тези години. Толкова много бебета! — Старата жена хлипа зад теб. — Накрая вече не можех да ги броя.

— Но *защо*? — Вдигаш лице към яростния дъжд. — Защо е трябвало да умрат?

— Някои бяха болнави. Други — недъгави. Дори и да искаха, семейство Гънтър не можеха да ги продадат...

— И те са ги убивали? Удушавали са ги?

— Оставяха ги да умрат от глад. Воплите! — Джун се свива. — Тези клетки, гладни, страдащи бебета. Някои издържаха цели три дни. В кошмарите си чувах техния плач. *Още* го чувам. — Старата жена залита към теб. — Отначало господин и госпожа Гънтър качваха трупчетата в лодка и ги хвърляха в океана. Но едно от тях изплува на брега и ако не беше шерифът, когото подкупиха... — Гласът ѝ секна. — Тогава решиха да се отърват от телцата по по-безопасен начин.

Донасяха ги тук и ги заравяха в книжни торби, чували от картофи или кутии от масло.

— Кутии от масло?

— Някои от бебетата се раждаха преждевременно. — Джун се отпуска до теб, сълзите се търкалят по бузите й. — Те бяха мънички, ужасно мънички.

— *Двеста?* — Бурният вятър натиква думата обратно в гърлото ти. С отвращение осъзнаваш, че ако майка ти е била Мери Дънкан, *шотландка*, семейство Гънтър са могли да решат, че твърде много ти личи, че не си евреин. Могели са да те заровят тук с...

Твоя брат или твоята сестра? С твоя близък? Дали твоята друга половинка не лежи под тревата, която мачкаш?

Изкрещяваш ужасен:

— *Двеста!*

През воя на бурята чуваш бръмченето от мотора на автомобил, свистенето на гумите, търсещи сцепление с калта. Виждаш как една полицейска кола се появява на върха на хълма, обвит от дъждовната пелена, и спира.

Шериф Китрик отваря с трясък вратата и се втурва към теб през вилнеещата буря.

— По дяволите, казах ви да оставите миналото на мира!

Изправяш се от тревата, замахваш с юмрук и му нанасяш такъв силен удар в устата, че той се строполява на размекнатата земя.

— Ти си знаел! Ти, кучи сине, си знаел през цялото време!

Шерифът избърсва кръвта от разцепените си устни. Заслепен отяроост, той се опитва да измъкне пистолета си.

— Точно така! Хайде, убий ме! — Разперваш ръце под проливния дъжд. — Но Джун ще е свидетел, така че ще трябва да убиеш и нея. Е, какво толкова? Две убийства нямат значение, нали? Не и в сравнение с тези двеста деца!

— Нямам нищо общо с...

— С убийството на тези бебета? Не, но *баща ти* е имал!

— Той не е бил замесен!

— Позволил е да се случат! Вземал е пари от семейство Гънтър и е обръщал гръб. Това го *прави* замесен! Той е отговорен колкото тях! Целият шибан град е замесен! — Обръщаш гръб на билото, блъскан с всичка сила от бурята. От заслепяващия вятър не можеш да видиш

града, но крещиш към неговите невидими жители: — Вие, кучи синове! Вие сте знаели! Всички вие сте позволили това да се случи! Не сте направили нищо да го спрете! Ето защо градът ви е западнал! Бог ви е проклет! Копелета!

Внезапно осъзнаваш ужасната ирония на думите си. Копелета? Всички убити деца бяха копелета. Обръщаш се към тревата — прекрасната неподстригана гробищна коса. Отпускаш се и се притискаш към подгизналата от дъжда земя, към мокрите избуяли стръкчета на тревата.

— Горките бебета!

— Не можете нищо да докажете — изръмжава шериф Китрик. — Разполагате само с подозрения. След петдесет години от онези бебета няма да е останало нищо. Те отдавна са изгнили и са се превърнали в...

— Трева — простенваш ти и сълзите опарват лицето ти. — Прекрасна трева.

— Докторът, който е израждал бебетата, е мъртъв. Семейство Гънтър — баща ми не ги изпускаше от очи — също починаха. В агония, ако това задоволява нуждата ви от правосъдие. Орвал имаше рак на стомаха. Ив умря от алкохолизъм.

— И сега горят в ада — прошепна Джун.

— Бях възпитан като... Аз съм *евреин* — простенваш и внезапно разбираш значението на изреченото. Не са важни обстоятелствата около раждането ти, ти си *евреин*, изцяло и напълно. — Не вярвам в ада. Но ми се иска... Боже, как ми се иска...

— Единственото доказателство, с което разполагате — обажда се шерифът, — е тази стара жена — католичка, която всеки следобед ходи да се моли в порутената синагога. Тя е побъркана. Вие сте адвокат. Знаете, че свидетелските ѝ показания няма да бъдат приети от съда. Всичко свърши, Уайнбърг. То е свършило преди петдесет години.

— Не! Никога не е свършвало! Тревата продължава да расте! — Усещаш ледената мокра земя. Опитваш се да прегърнеш своя брат или сестра и се разтреперваш, давайки си сметка, че *всички* тези деца са твои братя и сестри. — Боже, смили се над тях!

А какво, мислите, е станало с децата?

*Те живи са и някъде там са добре.
Дори най-крехкият филиз показва,
че смърт всъщност няма,
но ако има, то тя отвежда към живота,
а не чака в края да го спре.
Нищо в прах не се превръща,
всичко движи се напред и избуява,
а да умреш е по различно и щастливо от това,
което всеки предполага.*

— Щастливо? — прегръщаш тревата. — Щастливо? — Струва ти се, че през подгизналата от дъжда земя дочуваш плача на бебетата и вдигаш лице към беснеещата буря. Преглъщайки дъждовните капки, примесени със соления вкус на сълзите ти, редиш еврейски молитви. Оплакваш Мери Дънкан, Саймън и Естър Уайнбърг, брат си или сестра си, всички онези деца.

И самия себе си.

— Избави ни от злото — шепне Джун Енгъл. — Моли се за нас, грешните. Сега и в часа на нашата смърт.

[1] Облигация, пускана в обръщение от американската хазна. — Б.пр. ↑

[2] Еврейската Нова година, чествана в края на септември или началото на октомври. — Б.пр. ↑

[3] Дърво с червена дървесина, секвоя. — Б.пр. ↑

[4] Храна, която отговаря на еврейските религиозни изисквания. — Б.пр. ↑

[5] Малка шапчица, която се носи на темето от мъжете евреи по време на религиозен обряд, учение, хранене и т.н. — Б.пр. ↑

[6] Еврейско наименование на първите пет книги от Библията, наричани от нас „Петокнижие“, приписвани на Мойсей — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.